

การนำเสนอกลยุทธ์การระดมทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

พระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2

Strategies for Mobilizing Educational Resources of Basic Education School under the
Ayutthaya Primary Education Service Area Office 1 and 2

ภาณุมาศ เกลยนาค

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) วิเคราะห์สภาพแวดล้อม (2) กำหนดกลยุทธ์ และ (3) ประเมินกลยุทธ์การระดมทรัพยากรทางการศึกษา มีวิธีดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2 จำนวน 366 คน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 189 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ขั้นตอนที่ 2 การกำหนด กลยุทธ์ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 15 คน โดยการสนทนากลุ่มย่อย วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา และ ขั้นตอนที่ 3 การประเมินกลยุทธ์การระดมทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 189 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า (1) ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมพบว่า มีโอกาส ข้อจำกัด จุดแข็ง และจุดอ่อน (2) กลยุทธ์การระดมทรัพยากรทางการศึกษา ประกอบด้วย กลยุทธ์การระดมทรัพยากรบุคคล จำนวน 4 กลยุทธ์ กลยุทธ์การระดมทรัพยากรการเงิน จำนวน 8 กลยุทธ์ และกลยุทธ์การระดมทรัพยากรด้านวัสดุอุปกรณ์ จำนวน 7 กลยุทธ์ รวมทั้งสิ้น 19 กลยุทธ์ (3) ผลการประเมินกลยุทธ์ดังกล่าว พบว่า ผ่านเกณฑ์การประเมินความเหมาะสม มีประโยชน์ และมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ปฏิบัติจริงได้ ในระดับมากขึ้นไปทุกรายการ

คำสำคัญ : กลยุทธ์การระดมทรัพยากรทางการศึกษา, สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน, การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม

Abstract

The purposes of this research were as follows: (1) To analyze the environmental conditions, (2) To determine strategies and (3) To evaluate the strategies for mobilizing educational resources of Basic Education Schools. The research methodology consisted of three phases: (1) A analyzing the environment conditions. The sample group

composed of administrators of Basic Education Schools. A questionnaire was employed as the research instrument to collect data from 189 sample selected from 366 administrators working in schools under the Ayutthaya primary education service area officer 1 and 2. Statistical analysis was performed in terms of arithmetic mean and standard deviation. (2) Determining strategies using experts as interviewees in a small group interview. Content analysis was used to analyze the data. (3) Evaluating the strategies for mobilizing educational resources of Basic Education schools, using 189 administrators from Basic Education schools as a sample group. The research instrument was a questionnaire. Statistical analysis was performed by arithmetic mean and standard deviation. The research findings revealed as follows: (1) Regarding the environment conditions of mobilizing educational resources in Basic Education schools there were Opportunities, Threats, Strengths and Weaknesses. (2) Regarding the strategies for mobilizing educational resources, 19 strategies were found. There were 4 strategies for mobilizing human resources, 8 strategies for financial resources and 7 strategies for materials and equipment. (3) There were suitable, useful, feasible, and practical at a high level.

Keywords: strategies mobilizing educational resources, basic education, primary education

ความนำ

การศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นการจัดการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียน มีความรู้พื้นฐานตามควรแก่วัย คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่สังคมต้องการคือ เป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข เพื่อให้คนก้าวสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ มีสมรรถภาพทางกายที่ดี มีวินัย มีคุณธรรม จริยธรรม ตามหลักธรรมของศาสนา มีความสุข ครอบครัวยุบอุ่น ชุมชนเข้มแข็ง ประเทศชาติมั่นคง สามารถนำพาประเทศเข้าสู่ประชาคมอาเซียนได้นั้น การศึกษาจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยยกระดับความรู้ความสามารถของผู้เรียน ซึ่งมีสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นหน่วยงานย่อยที่รับผิดชอบกระจายอยู่ทุกพื้นที่ของประเทศ ดังนั้นการจัดสรรทรัพยากรด้านคน เงิน วัสดุอุปกรณ์และการจัดการจึงทำให้สถานศึกษาเกิดความขาดแคลนทรัพยากรในหลายด้าน โดยเฉพาะขาดอัตราากำลังครู อาคารสถานที่ชำรุดต้องซ่อมแซม ความต้องการด้าน ICT ขาด

แคลนครุภัณฑ์ ขาดงบประมาณเพื่อสนับสนุนโครงการกิจกรรมต่างๆ ถ้าใช้การระดมทรัพยากรย่อมจะช่วยแก้ปัญหาความขาดแคลนและช่วยให้สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการให้มีคุณภาพได้อย่างสมบูรณ์ ซึ่งจะช่วยยกระดับคุณภาพได้ รัฐบาลเห็นในความสำคัญของการระดมทรัพยากร จึงมีนโยบายให้ปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ และระดมทรัพยากรสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 9 (5) ที่ระบุให้มีการระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา ได้แก่ มาตรา 57 มาตรา 58 มาตรา 68 เป็นต้น

การระดมทรัพยากรทางการศึกษาสถานศึกษาขั้นพื้นฐานใช้หลักการมีส่วนร่วมจากบุคคล ครอบครัว และทุกภาคส่วน ทำให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีช่องทางการระดมทรัพยากรจากหลายหน่วยงานและหลายวิธี แต่สถานศึกษาก็ยังไม่สามารถดำเนินการระดมทรัพยากรทาง

การศึกษาตามกฎหมายกำหนดได้ ทำให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานยังคงขาดความพร้อมด้านทรัพยากรในทุกด้าน โดยเฉพาะทรัพยากรการเงิน (จรินทร์ ลักษณะวิศิษฎ์, 2553) ดังนั้นสถานศึกษาจึงควรมีกฎบัตรเพื่อใช้เป็นวิธีการรวบรวมทรัพยากรทาง การศึกษา (นคร ดังคะพิภพ, 2549, หน้า 24)

สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 จำนวน 366 แห่ง ทั้งขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่ พบว่า ยังไม่มีกฏบัตรในการระดมทรัพยากรทางการศึกษา จึงทำให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานนั้นขาดวิธีการรวบรวม ทรัพยากรที่จำเป็นในการจัดการศึกษา จึงเป็นเหตุให้เกิด ปัญหาขาดแคลนทรัพยากรทางการศึกษาอันมีผลต่อ ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการจัดการศึกษาไม่เป็นที่ น่าพอใจ

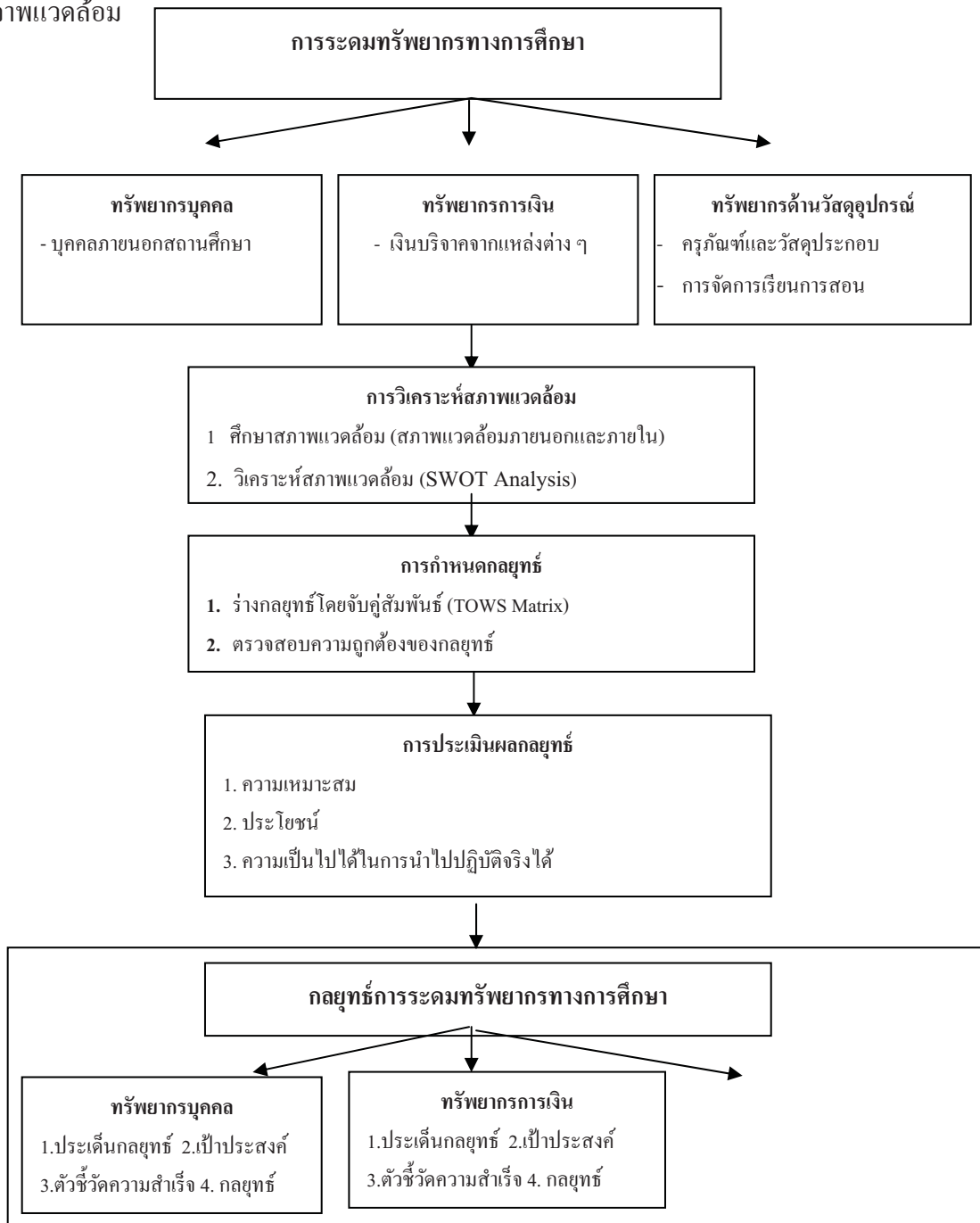
ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาแนวทางการแก้ปัญหา นี้ เพื่อนำเสนอกลยุทธ์การระดมทรัพยากรทางการศึกษาของ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์สภาพแวดล้อมการระดมทรัพยากรทาง การศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อกำหนดกลยุทธ์การระดมทรัพยากรทาง การศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. เพื่อประเมินกลยุทธ์การระดมทรัพยากรทาง การศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

กรอบแนวคิดการวิจัย

ใช้แนวคิดและทฤษฎีของ วีเลน และฮันเกอร์ (Wheelen & Hunger, 2008, pp. 58-59) ที่กล่าวว่า องค์ประกอบพื้นฐานของกระบวนการจัดการเชิงกลยุทธ์ คือ SWOT Analysis มาใช้ในการตรวจสอบ สภาพแวดล้อม

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของการระดมทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของการระดมทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้บริหารสถานศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2 จำนวน 366 คนเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 189 คน คำนวณจากตารางการกำหนด กลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan (ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์และคณะ, 2550, หน้า 264)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เป็นแบบสอบถามเพื่อประเมินสภาพแวดล้อมในการระดมทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยผ่านการตรวจสอบความตรงด้านเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่านได้ค่า IOC ระหว่าง 0.8-1.00 ปรับปรุงแก้ไขและนำมาทดลอง ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.80 ปรับปรุงให้สมบูรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บข้อมูลด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

โดยหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำข้อมูลดังกล่าวทำ SWOT Analysis

ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดกลยุทธ์

1. การร่างกลยุทธ์การระดมทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 โดยผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จาก SWOT Analysis ในขั้นตอนที่ 1 นั้นจับคู่ความสัมพันธ์ของโอกาสและข้อจำกัดกับจุดแข็งและจุดอ่อนของสภาพแวดล้อมภายนอกและภายใน

2. การตรวจสอบร่างกลยุทธ์การระดมทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 โดยการสนทนากลุ่มของผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้และประสบการณ์ในการระดมทรัพยากรทางการศึกษา จำนวน 11 ท่าน นำข้อมูลที่ได้ปรับปรุงเป็นกลยุทธ์การระดมทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินกลยุทธ์

การประเมินกลยุทธ์การระดมทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1 และเขต 2 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาของสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2 จำนวน 366 คน เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 189 คน คำนวณจากตารางการกำหนดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan (ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์และคณะ, 2550, หน้า 264) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามเพื่อประเมินความเหมาะสม ประโยชน์ และความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติจริงได้ของกลยุทธ์การระดมทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นผ่านการตรวจสอบความตรงด้านเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 8 ท่านได้ค่า IOC ระหว่าง 0.75-1.00 ปรับปรุงแก้ไขและนำมาทดลองใช้

ได้ค่าความเชื่อมั่นของสถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่เท่ากับ .922 .953 และ .963 ตามลำดับ ปรับปรุงให้สมบูรณ์และนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อ วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยหาค่าเฉลี่ยและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของการระดม ทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 พบว่า ผู้บริหาร สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 มีความคิดเห็นว่าสถานศึกษาขั้นพื้นฐานยังมี สภาพแวดล้อมของการระดมทรัพยากรทางการศึกษาที่ เป็นโอกาสได้แก่ ชุมชนมีบุคคลตัวอย่างที่ใช้เป็นต้นแบบ การเรียนรู้ได้ คิดเป็นร้อยละ 3.65 ข้อจำกัดได้แก่ นโยบายรัฐที่กำหนดให้มีการระดมทรัพยากรจากแหล่ง อื่น สถานศึกษานำมาปฏิบัติเพื่อหารายได้สำหรับพัฒนา คุณภาพการศึกษาในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 2.22 จุด แข็ง ได้แก่ สถานศึกษามีการจัดทำระบบการบัญชี/ การเงิน ที่ถูกต้อง โปร่งใสและตรวจสอบได้คิดเป็นร้อย ละ 3.45 และจุดอ่อน ได้แก่ สถานศึกษาไม่มีงบประมาณ สนับสนุนด้านการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่าง สถานศึกษากับชุมชน คิดเป็นร้อยละ 2.39 ตามลำดับ

2. การกำหนดกลยุทธ์การระดมทรัพยากรทาง การศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 พบว่า กลยุทธ์การระดมทรัพยากรทาง การศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 ใน 3 ประเภท ได้แก่ กลยุทธ์การระดม ทรัพยากรบุคคล จำนวน 4 กลยุทธ์ คือ (1) กำหนด

นโยบายเชิงรุกในการระดมทรัพยากรทางการศึกษาโดย เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน (2) ปรับปรุง/พัฒนา โครงสร้างองค์กรด้านการระดมทรัพยากรทางการศึกษา ให้สามารถบริหารงานได้อย่างต่อเนื่อง (3) เพิ่ม งบประมาณและสื่อวัสดุอุปกรณ์ที่ทันสมัยมี ประสิทธิภาพสูง และ (4) ปรับปรุง/เพิ่มการ ประชาสัมพันธ์ด้านการระดมทรัพยากรทางการศึกษาไป ยังชุมชนทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชนอย่างทั่วถึง ส่วน กลยุทธ์การระดมทรัพยากรการเงิน จำนวน 8 กลยุทธ์ คือ (1) กำหนดนโยบายเชิงรุกในการระดมทรัพยากรทาง การศึกษาโดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน (2) ปรับปรุง/พัฒนาแผนการจัดสรรงบประมาณ (3) พัฒนาระบบการบัญชีการเงินขององค์กรให้ถูกต้องโปร่งใส และตรวจสอบได้ (4) พัฒนาบุคลากรและสร้างทีมงาน ด้านการระดมทรัพยากรทางการศึกษาให้มีความรู้ ความสามารถเพื่อเป็นผู้ประสานงานที่ดี (5) เพิ่มแหล่ง การระดมทรัพยากรทางการศึกษาอย่างหลากหลาย (6) ปรับปรุง/เพิ่มการประชาสัมพันธ์ด้านการระดมทรัพยากร ทางการศึกษาไปยังชุมชนทั้งหน่วยงานภาครัฐและ เอกชนอย่างทั่วถึง (7) สร้าง/ขยายเครือข่ายการระดม ทรัพยากรทางการศึกษาเพื่อจูงใจให้ชุมชนร่วมบริจาค อย่างทั่วถึง และ (8) จัดให้มี/เพิ่มการสร้างแรงจูงใจด้าน การระดมทรัพยากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง สำหรับ กลยุทธ์การระดมทรัพยากรด้านวัสดุอุปกรณ์ จำนวน 7 กลยุทธ์ ได้แก่ (1) ปรับปรุง/พัฒนาโครงสร้างองค์กรด้าน การระดมทรัพยากรทางการศึกษาให้สามารถบริหารงาน ได้อย่างต่อเนื่อง (2) เพิ่มงบประมาณและสื่อวัสดุ อุปกรณ์ที่ทันสมัยมีประสิทธิภาพสูง (3) พัฒนาระบบการ บริหารจัดการงานพัสดุให้เกิดความคล่องตัวในการ จัดระบบการบริหารจัดการ (4) เพิ่มกิจกรรมพัฒนาการ ผลิตสื่อวัสดุอุปกรณ์ทางการศึกษาแก่บุคลากรและผู้เรียน เพิ่มกิจกรรมพัฒนาการผลิตสื่อวัสดุอุปกรณ์ทาง การศึกษาแก่บุคลากรและผู้เรียน (5) ปรับปรุง/เพิ่มการ ประชาสัมพันธ์ด้านการระดมทรัพยากรทางการศึกษาไป

ยังชุมชนทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชนอย่างทั่วถึง (6) สร้าง/ขยายเครือข่ายการระดมทรัพยากรทางการศึกษา เพื่อจูงใจให้ชุมชนร่วมบริจาคอย่างทั่วถึง และ (7) จัดให้มี/ปรับปรุง/เพิ่มกิจกรรมการมอบสิ่งตอบแทนและยกย่องเชิดชูเกียรติต่อสาธารณชนรวม 19 กลยุทธ์

3. การประเมินกลยุทธ์การระดมทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 พบว่า ผลการประเมินกลยุทธ์ในด้านความเหมาะสม ประโยชน์ และการมีความเป็นไปได้ ข้อที่ได้ในระดับมากที่สุดสามด้าน คือ กำหนดนโยบายเชิงรุกในการระดมทรัพยากรทางการศึกษาโดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน ได้ค่าเฉลี่ย 3.90, 3.90 และ 3.99 ตามลำดับและพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากขึ้นไปทุกรายการ

การอภิปรายผล

1. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) ในการระดมทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอภิปรายเป็นรายประเภทของการระดมทรัพยากรทางการศึกษา ดังนี้

1.1 การระดมทรัพยากรบุคคล พบว่า สภาพแวดล้อมของการระดมทรัพยากรบุคคลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 มีสภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นโอกาสมากที่สุดได้แก่ ชุมชนมีบุคคลตัวอย่างที่สามารถใช้เป็นต้นแบบการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับประเวศ วะสี (2549, หน้า 9) ที่ได้กล่าวว่าทรัพยากรบุคคลในฐานะเป็นภูมิปัญญาไทยเป็นผู้ที่สร้างสมประสบการณ์หรือจัดเจนจากวิถีชีวิตและสังคมในท้องถิ่นหนึ่งๆมีความเป็นบูรณาการสูงทั้งทางร่างกายจิตใจ สังคมและสิ่งแวดล้อม มีวัฒนธรรมเป็นฐาน มีการเชื่อมโยงไปสู่นามธรรมที่ลึกซึ้งสูงส่ง สอดคล้องกับสุทธวีรณ ดันดิรจนางค์

(2546, หน้า 152-153) ได้กล่าวว่า ทรัพยากรบุคคลเป็นแบบอย่างที่ดีที่จะกระตุ้นให้ผู้เรียนปฏิบัติตามและทำให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตลอดชีวิตตามศักยภาพ โดยเฉพาะชุมชนที่มีความพร้อมจะมีความร่วมมือกันระหว่างกลุ่มในชุมชนและระหว่างชุมชน ทำให้สถานศึกษาในชุมชนสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ สอดคล้องกับ อู่อ่ำ จันทนประสาน (2547, หน้า 12) ได้กล่าวว่า บุคคลในท้องถิ่น เช่น ศึกษาธิการ นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน คณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล ครูอาจารย์ ข้าราชการผู้ปกครอง นักเรียน เจ้าของสถานประกอบการ ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำทางศาสนา และศิษย์เก่าซึ่งทรัพยากรบุคคลเหล่านี้มีประโยชน์ ได้แก่ เชิญเป็นวิทยากร การให้ขอคำปรึกษาหารือ ข้อเสนอแนะ และเชิญเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการได้ เพื่อให้ การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพสูงขึ้น และสภาพแวดล้อมของการระดมทรัพยากรบุคคลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่ที่เหมือนกันในด้านสภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นโอกาสมากที่สุด ได้แก่ ชุมชนมีความภาคภูมิใจ รัก และผูกพันต่อสถานศึกษา สอดคล้องกับวันชัย รอดฉาย (2544, หน้า 57) ได้กล่าวว่าศักยภาพชุมชนที่มีส่วนรวมในการพัฒนาโรงเรียนประถม คือ สภาพการคมนาคมขนส่งในชุมชน สามารถติดต่อกับชุมชนอื่นได้รวดเร็ว ทำให้ประชาชนมีเวลาพัฒนาโรงเรียนประถมได้ ความสัมพันธ์ของประชาชนในชุมชนมีลักษณะเคารพผู้อาวุโสและรักกันฉันญาติมิตร เพราะการทำให้สังคมมีความสามัคคีช่วยเหลือเกื้อกูลกัน และร่วมกันแก้ปัญหาชุมชน ส่วนสภาพแวดล้อมของการระดมทรัพยากรบุคคลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาขนาดเล็กและขนาดกลางที่เหมือนกันในด้านสภาพแวดล้อมภายในที่เป็นจุดแข็งมากที่สุด ได้แก่สถานศึกษามีครูที่มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อชุมชน สอดคล้องกับ สุทธวีรณ ดันดิรจนางค์ (2546, หน้า 152-153) ได้กล่าวว่าทรัพยากรบุคคลเป็นผู้ดำเนินงานเกี่ยวข้องกับการ

จัดการศึกษาของสถานศึกษารวมทั้งส่งเสริมสนับสนุน การศึกษาหรือชักจูงบุคลากรภายนอกสถานศึกษาให้มี ส่วนในการจัดการศึกษาส่งผลต่อการจัดการเรียนการ สอนที่มีประสิทธิผล และพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่ พึงประสงค์ของสังคมชุมชนและประเทศชาติ ส่วน สภาพแวดล้อมของการระดมทรัพยากรบุคคลของ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดใหญ่ด้านสภาพแวดล้อม ภายในที่เป็นจุดแข็งมากที่สุดได้แก่ ภูมิผลการ ปฏิบัติงานเป็นที่ยอมรับของชุมชน สอดคล้องกับ วิโรจน์ สารรัตนะ (2542, หน้า 73) ได้กล่าวว่า สภาพการทำงาน จะเกี่ยวข้องกับตัวงานที่ทำอยู่ประกอบไปด้วย ความสำเร็จ การได้รับการยอมรับ ความก้าวหน้าใน ตำแหน่ง ลักษณะของงาน โอกาสความก้าวหน้าและ ความรับผิดชอบจะส่งผลต่อการพัฒนางานให้ดีขึ้น

1.2 การระดมทรัพยากรการเงิน พบว่า

สภาพแวดล้อมของการระดมทรัพยากรการเงินของ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 ของสถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ เหมือนกัน ได้แก่ สภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นโอกาส มากที่สุด ได้แก่ รัฐจัดสรรงบประมาณตามโครงการเรียน ฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ ทำให้สถานศึกษา มีความ คล่องตัวในการบริหารจัดการศึกษาสอดคล้องกับ ปรัชญา คัมภีร์ปรกัมภ์ (2547, หน้า 25) ได้กล่าวว่า สถานศึกษาที่ เป็นของราชการงบประมาณแผ่นดินถือว่าเป็นแหล่ง ทรัพยากรแหล่งใหญ่ที่สุดโดยเฉพาะอย่างยิ่งทรัพยากร ทางการเงิน โดยรวมเงินไว้ทุกหมวดตั้งแต่หมวด เงินเดือน ค่าจ้าง จนถึงหมวดที่ดินและสิ่งก่อสร้าง ปัจจุบันนี้การจัดสรรเงินงบประมาณรัฐบาลพยายามจัด ให้ตามโครงการต่าง ๆ สอดคล้องกับสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552, หน้า 2) ระบุ ว่า เพื่อเป็นการลดภาระค่าครองชีพของประชาชน ให้ทุก คนมีโอกาสได้รับการศึกษาฟรี 15 ปี โดยสนับสนุนตำรา ในวิชาหลักให้แก่ทุกสถานศึกษา จัดให้มีชุดนักเรียนและ

อุปกรณ์การเรียนฟรี และสนับสนุนค่าใช้จ่ายอื่น ๆ เพื่อ ชดเชยรายการต่าง ๆ ที่สถานศึกษาไม่ต้องเรียกเก็บจาก ผู้ปกครอง และสภาพแวดล้อมภายในที่เป็นจุดแข็งมาก ที่สุด ได้แก่ สถานศึกษามีการจัดทำระบบการบัญชี/ การเงินที่ถูกต้อง โปร่งใสและตรวจสอบได้ สอดคล้อง กับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และ แก้ไขฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 มาตรา 62 ระบุให้มีระบบการ ตรวจสอบ ติดตาม และประเมินประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพ การใช้จ่ายงบประมาณ การจัดการศึกษาให้ สอดคล้องกับหลักการศึกษา แนวการจัดการศึกษาและ คุณภาพมาตรฐานการศึกษา โดยหน่วยงานภายในและ หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ตรวจสอบภายนอก สอดคล้องกับ นคร ดังคะพิภพ (2549, หน้า 28) ได้กล่าว ว่า การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติ โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกวงการให้มี ความโปร่งใส สอดคล้องกับ สุทธิธรรม ดันติธนาวงศ์ (2546, หน้า 159-160) ได้กล่าวว่า สถานศึกษาควรแต่งตั้ง บุคลากรรับผิดชอบ จัดทำบัญชีรับฟังจ่าย เพื่อดูถึง แหล่งที่มาของเงินที่ได้รับและสามารถตรวจสอบได้ พร้อมรายงานผลการดำเนินงานและการบริหารจัดการ

1.3 การระดมทรัพยากรด้านวัสดุอุปกรณ์ พบว่า

สภาพแวดล้อมของการระดมทรัพยากรด้านวัสดุอุปกรณ์ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต1และเขต 2 ของสถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ เป็นไปตามขนาดของสถานศึกษา ได้แก่ สถานศึกษา ขนาดเล็ก พบว่า สภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นโอกาส มากที่สุด ได้แก่ หน่วยงานต้นสังกัดมีนโยบายส่งเสริมให้ สถานศึกษามีการระดมทรัพยากรด้านวัสดุอุปกรณ์อย่าง ต่อเนื่อง สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่ ระบุให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กร วิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบัน

สังคมอื่น ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยเป็นผู้จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา บริจาคทรัพย์สินและทรัพยากรอื่นให้แก่สถานศึกษาและมีส่วนร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษาตามความเหมาะสมและความจำเป็น และสภาพแวดล้อมภายในที่เป็นจุดแข็งมากที่สุด ได้แก่ สถานศึกษามีการตรวจสอบระบบบัญชีพัสดุที่ได้รับจากการระดมทรัพยากรให้ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน สอดคล้องกับสุทธธีวรรณ ตันติรจนาวงศ์ (2546, หน้า 50-51) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารควรร่วมกำหนดแผนการจัดซื้อจัดหาวัสดุอุปกรณ์การศึกษาไว้ในแผนระยะกลาง 3 ปี รวมทั้งในแผนปฏิบัติการ 1 ปี โดยเน้นถึงความจำเป็น ประหยัด และเกิดประโยชน์สูงสุดในการใช้งาน สถานศึกษายานาดกลาง พบว่า สภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นโอกาสมากที่สุด ได้แก่ นโยบายรัฐเพื่อการระดมทรัพยากรด้านวัสดุอุปกรณ์ได้ส่งเสริมให้สถานศึกษามีอิสระในการใช้จ่ายทรัพย์สินของสถานศึกษาอย่างชัดเจน ทำให้สถานศึกษาสามารถดำเนินการได้อย่างถูกต้อง สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับ 2) พ.ศ. 2545 ระบุให้สถานศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคล มีอำนาจในการปกครอง ดูแล บำรุง รักษา ใช้และจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา รวมทั้งที่เป็นที่ราชพัสดุตามกฎหมายว่าด้วย ที่ราชพัสดุ และที่เป็นทรัพย์สินอื่น รวมทั้งจัดหารายได้จากงานบริการของสถานศึกษา และเก็บค่าธรรมเนียมการศึกษาที่ไม่ขัด หรือ ขัดกับนโยบาย วัตถุประสงค์ และภารกิจหลักของสถานศึกษาบรรดา อสังหาริมทรัพย์ที่สถานศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคล ได้มาโดยมีผู้อุทิศให้หรือโดยการซื้อหรือแลกเปลี่ยนจากรายได้ของสถานศึกษาไม่ถือเป็นที่ราชพัสดุและให้เป็นกรรมสิทธิ์ของสถานศึกษาและสภาพแวดล้อมภายในที่เป็นจุดแข็งมากที่สุด ได้แก่ สถานศึกษามีการระดมทรัพยากรด้านวัสดุอุปกรณ์เพื่อช่วยในการดำเนินงานบริหารของสถานศึกษาสำเร็จลุล่วงไปด้วยดีและรวดเร็ว สอดคล้องกับ จุฬาร จิตสุนทร (2537) ได้ศึกษาสภาพ

และปัญหาการปฏิบัติงานตามบทบาทของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ พบว่า กรรมการศึกษาส่วนใหญ่ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ให้กับโรงเรียน การปรับปรุงซ่อมแซมห้องเรียน การขอความช่วยเหลือและความร่วมมือจากประชาชน ตลอดจนการประสานงานกับชุมชนหน่วยงานและส่วนราชการช่วยให้การบริหารงานสำเร็จตามเป้าหมายของงาน และสถานศึกษายานาดใหญ่ พบว่า สภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นโอกาสมากที่สุด ได้แก่ ชุมชนมีเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยสามารถใช้ในการสื่อสารเพื่อการระดมทรัพยากรด้านวัสดุอุปกรณ์ ได้อย่างเหมาะสมกับความต้องการของสถานศึกษา สอดคล้องกับ ชวชัย บำรุงยศ (2545) ได้กล่าวว่าผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทยโดยนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการพัฒนาโรงเรียนเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ทิศทางการพัฒนาและวัตถุประสงค์ของโรงเรียนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนให้มีความรู้ทักษะพื้นฐานตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เน้นด้านคุณลักษณะของผู้เรียนให้มีคุณธรรมจริยธรรมและส่งเสริมบุคลิกภาพที่ดีนอกจากนี้ยังจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ที่เอื้อต่อกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้ข้อมูลสารสนเทศที่เชื่อถือได้ในการบริหารมาวางแผนพัฒนาคุณภาพองค์กร และสภาพแวดล้อมภายในที่เป็นจุดแข็งมากที่สุด ได้แก่ สถานศึกษามีวัสดุที่ใช้ในการจัดการเรียน การสอนเครื่องมือในการทดลองทางวิทยาศาสตร์ เครื่องมือคอมพิวเตอร์ วิทยุ เทป โทรทัศน์ รวมทั้งแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อบริการแก่ผู้เรียนอย่างครบถ้วน สอดคล้องกับสุทธธีวรรณ ตันติรจนาวงศ์ (2546, หน้า 50-51) ที่ได้กล่าวว่าผู้บริหารควรเน้นให้ผู้สอนและผู้เรียนผลิตวัสดุ อุปกรณ์ทางการศึกษาขึ้นใช้ประกอบการเรียนการสอนเอง โดยใช้วัสดุราคาถูก และหาได้ง่ายใน

ท้องถิ่น ชุมชน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ และ
ประสบการณ์ตรงจากการทำวัสดุอุปกรณ์การศึกษาและ
มาฮาร์บีร์ (Mahabir, 2003) ได้วิจัยเชิงปฏิบัติการเรื่อง
สำรวจความต้องการวัสดุและทรัพยากรทางการศึกษา
สำหรับเด็กที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ยากจนในประเทศ
สหรัฐอเมริกา พบว่า สิ่งจำเป็นคือ หนังสือแบบสอง
ภาษา นิตยสาร วารสาร หนังสือพิมพ์ ปากกา ดินสอ
กระดาษ แผนที่และลูกโลกที่มีข้อมูลในปัจจุบันอุปกรณ์
ทางศิลปะวีดิโอเพื่อการศึกษา รวมทั้งคอมพิวเตอร์ด้วย

2. การกำหนดกลยุทธ์ ประกอบด้วย การร่าง
และตรวจสอบกลยุทธ์ ซึ่งร่างกลยุทธ์กำหนดประเด็นกล
ยุทธ์หลักโดยใช้ทฤษฎีระบบได้ 3 ประเด็นกลยุทธ์
ประกอบด้วย การสร้างความพร้อมของสถานศึกษา
การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนและการสร้าง
แรงจูงใจในการระดมทรัพยากรการศึกษา ทั้งนี้เพราะ
การระดมทรัพยากรทางการศึกษาต้องมีการสร้าง
ความพร้อมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สอดคล้องกับ
เอสเตอบาน (Esteban, 2005) ได้กล่าวว่า การระดม
ทรัพยากรต้องมีการเตรียมพร้อมอยู่เสมอ (be ready) คือ
การเตรียมความพร้อมอยู่เสมอสำหรับทุก ๆ โอกาสที่
เกิดขึ้นอันจะนำองค์กรไปสู่จุดมุ่งหมายที่วางไว้ การ
เตรียมความพร้อม ยังหมายถึง ความรวดเร็วพร้อมที่จะ
ดำเนินการโดยทันทีและสร้างแรงจูงใจในการระดม
ทรัพยากรการศึกษาเพื่อกระตุ้นอารมณ์ (be passionate)
องค์กรต้องพึงระลึกไว้เสมอว่า การระดมทรัพยากรเป็น
เรื่องของโมติวิชั่นที่พึงมีให้กัน ในสังคมบ่อยครั้งมากที่
บุคคลจะบริจาคเพราะเหตุผลส่วนใหญ่จะเป็นการให้
เพราะอารมณ์ การระดมทรัพยากรมิใช่เป็นเรื่องของเงิน
เพียงอย่างเดียว แต่เป็นเรื่องเกี่ยวกับบุคคล ประชาชน
และความจำเป็นต่าง ๆ ดังนั้นข่าวสารหรือโครงการ
ต่าง ๆ ขององค์กรจะต้องกระตุ้นอารมณ์กลุ่มเป้าหมายให้
ตระหนักถึง ความจำเป็นขององค์กร สอดคล้องกับ ชนัญ
ชิตา ไชยรักษ์ (2549) ได้กล่าวว่า กระบวนการระดม
ทรัพยากรควรเป็นกระบวนการที่มี ส่วนร่วม เช่น

กระบวนการจัดตั้งชมรมผู้ปกครองและกระบวนการ
สนับสนุนจากองค์กรที่เกี่ยวข้อง

3. การประเมินความเหมาะสม ประโยชน์และ
ความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติจริงได้ของกลยุทธ์
การระดมทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
พระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 ประกอบด้วย ประเด็น
กลยุทธ์ เป้าประสงค์ ตัวชี้วัดความสำเร็จและกลยุทธ์ โดย
ภาพรวม มีประเด็นสำคัญในการอภิปรายผล ดังนี้
ผลการประเมินกลยุทธ์การระดมทรัพยากรทางการศึกษา
ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
พระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2 พบว่า การประเมิน 3
ด้านได้แก่ (1) ความเหมาะสม (2) ประโยชน์ และ (3)
ความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติจริงได้ของกลยุทธ์
การระดมทรัพยากรบุคคลทรัพยากรการเงิน และ
ทรัพยากรด้านวัสดุอุปกรณ์ ในขนาดสถานศึกษาขนาด
เล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ โดยผู้เชี่ยวชาญมีมติและ
ลงความเห็นว่าเป็น กลยุทธ์ใหม่ที่มีความเหมาะสม เป็น
ประโยชน์และมีความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติจริง
ได้ สอดคล้องกับผลการประเมินของผู้บริหาร
สถานศึกษา ขั้นพื้นฐานที่เป็นผู้ปฏิบัติจริงในสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1
และเขต 2 ในระดับมากขึ้นไปทุกรายการ แสดงให้เห็นว่า
กลยุทธ์การระดมทรัพยากรทางการศึกษานี้มีความ
เหมาะสม มีประโยชน์และมีความเป็นไปได้ในการนำไป
ปฏิบัติจริงได้

ข้อเสนอแนะ

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรกำหนด
เป็นนโยบายสำคัญในการระดมทรัพยากรทางการศึกษา
ให้สถานศึกษามีการระดมทรัพยากรทางการศึกษาเพื่อ
พัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพในทุกด้าน

2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรอบรมให้ความรู้กับผู้อำนวยการสถานศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการระดมทรัพยากรทางการศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ

3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรให้การช่วยเหลือสถานศึกษาในการระดมทรัพยากรทางการศึกษาโดยการนิเทศ ติดตาม ให้คำแนะนำอย่างสม่ำเสมอ

เอกสารอ้างอิง

- จรินทร์ ลักษณวิศิษฐ์. (2553). เงื่อนไขสำคัญในการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา. ค้นจาก <http://actboard.129jump>
- จุฬารัตน์ ดิสุคนธ์. (2537). การศึกษาสภาพและปัญหาที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ โรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ชนัญชิตา ไชยรักษ์. (2549). การระดมทรัพยากรเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนที่ประสบกรณีพิบัติ (สึนามิ). วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต.
- รัชชชัย บำรุงยศ. (2545). การจัดทำแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสภามวยวิทยาลัย จังหวัดแม่ฮ่องสอน. การค้นคว้าแบบอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นคร ดังคะพิภพ. (2549). การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพชรบุรี. เพชรบุรี : โรงเรียนเบญจมเทพอุทิศ.
- ประเวศ วะสี. (2544). ยุทธศาสตร์การลงทุนทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: การปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย.
- ปรีชา คัมภีร์ปกรณ. (2547). ประมวลสาระชุดวิชาการบริหารทรัพยากรการศึกษา หน่วยที่ 4. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- รุ่ง แก้วแดง. (2546). โรงเรียนนิติบุคคล. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ และคณะ. (2550). สถิติสำหรับการวิจัย. กรุงเทพฯ: มิสชั่นมีเดีย.
- วันชัย รอดฉาย. (2544). ศักยภาพชุมชนที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนประถมศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ กรณีศึกษาชุมชนบ้านหนองน้ำคำ จังหวัดกำแพงเพชร. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- วิโรจน์ สารรัตนะ. (2542). การบริหารโรงเรียนแบบกระจายอำนาจ. กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิ.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2545). คู่มือการวางแผนงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน. กรุงเทพฯ: การศาสนา.
- สำนักงานการปฏิรูปการศึกษา. (2545). การปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: บุญศิริการพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). แนวทางการดำเนินงานตามนโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2543). ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด. กรุงเทพฯ: อรุณสาลาดพร้าว.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2546). รายงานการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติการศึกษาในวาระครบรอบ 3 ปีของการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). แนวทางการดำเนินงานตามนโยบายเรียนฟรี 15 ปีอย่างมีคุณภาพ. กรุงเทพฯ: ชุมชนุสสรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). การวางแผนและกำหนดยุทธศาสตร์. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุทธวีรณ ตันติรจนวงศ์. (2546). ประมวลสาระชุดวิชาการจัดการสถานศึกษา. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- อุส่าห์ จันทรประสาน. (2547). การใช้ทรัพยากรท้องถิ่นเพื่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- Dalehite, E. G. (2005). *School finance and local incentives: Are property tax abatements effective and do they influence the distribution of the tax base across school districts?* Retrieved from <http://www.lib.umi.com/dissertations/preview>
- Mahabir, I. K. (2003). Exploring educational needs and resources for children living in poverty. *Dissertation Abstracts International*, 63(08), 2811-A.
- Wheelen, T. L. & Hunger, J. D. (2008). *Strategic management*. New York: Prentice Hall.

